

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL GENETINIŲ MIŠKO MEDŽIŲ IŠTEKLIŲ IŠSAUGOJIMO IR SELEKCIJOS
PLĖTROS PRIEMONIŲ 2024–2028 METAMS SĄRAŠO PATVIRTINIMO**

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punktu,
t v i r t i n u Genetinių miško medžių išteklių išsaugojimo ir selekcijos plėtros priemonių
2024–2028 metams sąrašą (pridedama).

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2024 m. d. įsakymu Nr.

GENETINIŲ MIŠKO MEDŽIŲ IŠTEKLIŲ IŠSAUGOJIMO IR SELEKCIJOS PLĖTROS PRIEMONIŲ 2024–2028 METAMS SĄRAŠAS

Tikslai	Priemonės pavadinimas	Darbų apimtis, laukiami rezultatai	Vykdyimo metai	Vykdytojai
1	2	3	4	5
1. Genetinių miško medžių išteklių išsaugojimas				
1.1. Genetinių miško medžių išteklių išsaugojimas jų kilmės vietose (<i>in situ</i>)	1.1.1. Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos regioniniuose padaliniuose inventorizuoti esamus sėklinės miško bazės objektus, įvertinti anksčiau planuotų priemonių įgyvendinimo kokybę, suprojektuoti priemones jiems atkurti, prižiūrėti ir saugoti	23 regioniniai padaliniai	2024–2028 m.	Valstybinė miškų tarnyba (toliau – VMT)
	1.1.2. Atrinkti ir įregistruoti į Genetinių miško medžių išteklių informacinę sistemą naujus sėklinės miško bazės objektus, įvertinti galimybę juos įregistruoti Europos miško genetinių išteklių informacinėje sistemoje (toliau – EUFGIS)	10–15 objektų	2024–2028 m.	VMT
	1.1.3. Aktualizuoti sėklinės miško bazės objektų (genetinių draustinių (GD), genetinių medynų (GM), sėklinių medynų (SM), sėklinių plantacijų (SP), klonų rinkinių (KR), bandomųjų želdinių (BZ) ir rinktinių medžių (RM)) duomenis Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastre ir EUFGIS	104 vnt. (GD), 29 vnt. (GM), 151 vnt. (SM), 144 vnt. (SP) 5 vnt. (KR)‘ 2189 vnt. (RM)	2024–2028 m.	VMT
1.2. Genetinių miško medžių išteklių išsaugojimas perkėlus juos į kitą aplinką (<i>ex situ</i>)	1.2.1. Genetiniuose draustiniuose, genetiniuose ir sėkliniuose medynuose surinkti sėklų pavyzdžius ir paruošti juos saugoti Augalų genetinės medžiagos (sėklų) pavyzdžių saugykloje	45–60 vnt. sėklų pavyzdžių	2024–2028 m.	Valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija (toliau – VMU), VMT

2. Miško medžių selekcijos ir selekcinės sėklininkystės plėtra				
2.1. Pagrindinių ir retų miško medžių rūšių selekcija: Paprastoji pušis <i>Pinus sylvestris</i> L.	2.1.1. Miško medžių selekcijos stacionare pradėti intensyviają trumpalaikę selekciją: vykdyti žydėjimo ir derėjimo stimuliavimo priemonės, medžiams žydint atlikti kontroliuojamus kryžminimus, ruošti sėklų pavyzdžius ir išsėti sėklas	–	2026–2028 m.	VMU
	2.1.2. Įveisti antros kartos sėklinę paprastosios pušies plantaciją LT/P3 kilmės rajone	1 sėklinė plantacija, 20 ha	2024–2028 m.	VMU, VMT
Paprastoji eglė <i>Picea abies</i> (L) H. Karst	2.1.3. Miško medžių selekcijos stacionare pradėti intensyviają trumpalaikę selekciją: vykdyti žydėjimo ir derėjimo stimuliavimo priemonės, medžiams žydint atlikti kontroliuojamus kryžminimus, ruošti sėklų pavyzdžius ir išsėti sėklas	–	2024–2028 m.	VMU
	2.1.4. Įveisti antros kartos paprastosios eglės sėklines plantacijas LT/E1 ir LT/E2 kilmės rajonuose	2 sėklinės plantacijos, 39 ha	2024–2028 m.	VMU, VMT
Kalninė pušis <i>Pinus mugo</i> L.	2.1.5. Kuršių nerijoje atrinkti žemaūgės kalninės pušies genotipus, paskiepyti ir išauginti sodmenis sėklinei kalninės pušies plantacijai įveisti Juodkrantėje pagal Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro (toliau – LAMMC) ir A. Stulginskio universiteto 2011 m. atlikto mokslo darbo „Svetimkraščių medžių rūšių plitimas Lietuvoje ir procesą sąlygojantys veiksniai“ rezultatus	1 sėklinė plantacija, 0,5 ha	2025–2027 m.	VMU, VMT
Paprastasis ąžuolas <i>Quercus robur</i> L.	2.1.6. Nderant paprastojo ąžuolo sėklinės bazės objektams (pasikartojantys nederliaus metai) įvertinti galimybę rinkti giles nuo įvertintų pagal fenotipą ir dalinai pagal genotipą sėklų šaltinių	Pagal poreikį	2024–2028 m.	VMU, VMT kartu su LAMMC
Platanalapis klevas <i>Acer pseudoplatanus</i> L.	2.1.7. Vadovaujantis LAMMC 2025 m. planuojamo atlikti miško mokslo darbo „Savaime Lietuvos miškuose plintančio platanalapio klevo (<i>Acer pseudoplatanus</i> L.) kilmės ir genetinės įvairovės ištyrimas bei selekcinė priemonių taikymas“ rezultatais, išauginti vegetatyvinės kilmės skiepytus sodmenis sėklinei plantacijai įveisti	Atsižvelgiant į miško mokslo darbo rezultatus	2026–2028 m.	VMU kartu su LAMMC
Karpotasis beržas <i>Betula</i>	2.1.8. Išauginti atrinktų genotipų vegetatyvinės kilmės	–	2024–2028 m.	VMU kartu su

<i>pendula</i> Roth	sodmenis intensyviajai trumpalaikei selekcijai vykdyti, vadovaujantis LAMMC 2016 m. miško mokslo darbo ataskaita „Karpotojo beržo ir paprastosios eglės intensyviosios selekcijos (III selekcijos ciklas), paremtos kryžminimais ir palikuonių išbandymu, pirmasis etapas – genotipų atranka bandomuosiuose želdiniuose, skiepijimas (klonavimas), klonų auginimas, plantacijų kryžminimams atlikti projektų ir kryžminimo metodikų parengimas“			LAMMC
	2.1.9. Įveisti antros kartos sėklines karpotojo beržo plantacijas LT/Bk1 ir LT/Bk2 kilmės rajonuose	2 sėklinės plantacijos, iš viso 18 ha	2024–2028 m.	VMU, VMT
	2.1.10. Pastatyti kontroliuojamos aplinkos šiltnamį karpotojo beržo sėklinei plantacijai ir įveisti sėklinę plantaciją, panaudojant iki 30 geriausių genotipų, tinkamų naudoti visoje šalies teritorijoje	Pastatytas šiltnamis ir įveista kontroliuojamos aplinkos sėklinė plantacija	2024–2028 m.	VMU, VMT
Juodalksnis <i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	2.1.11. Miško medžių selekcijos stacionare pradėti intensyviają trumpalaikę selekciją: vykdyti žydėjimo ir derėjimo stimuliavimo priemones, medžiams žydint atlikti kontroliuojamus kryžminimus, ruošti sėklų pavyzdžius ir išsėti sėklas	–	2024–2028 m.	VMU kartu su LAMMC
	2.1.12. Įveisti juodalksnio II kartos bandomuosius želdinius ūgelių ruošai „išbandyta (I)“ kategorijos sėklinėms plantacijoms veisti	3 bandomieji želdiniai, iš viso apie 6 ha	2024–2026 m.	VMU, VMT
	2.1.13. Įveisti gauruotojo alksnio, baltalksnio ir juodalksnio bandomuosius želdinius	1 bandomieji želdiniai	2024–2026 m.	VMU, VMT
	2.1.14. Įveisti sėklinę juodalksnio „išbandyta“ (I) kategorijos plantaciją	1 sėklinė plantacija, 2 ha	2024 m.	VMU, VMT
Paprastasis uosis <i>Fraxinus excelsior</i> L.	2.1.15. Įvertinti 2012–2013 m. įveistus paprastojo uosio bandomuosius želdinius ir vadovaujantis rezultatais parengti projektą galimai atsparių džiūčiai klonų rinkiniui įveisti	4 bandomieji želdiniai	2027–2028 m.	VMT kartu su LAMMC
	2.1.16. Įveisti paprastojo uosio bandomuosius želdinius	1 bandomieji želdiniai, 2 ha	2024 m.	VMU kartu su LAMMC

	2.1.17. Atrinkti atspariausius paprastojo uosio genotipus ir miško medžių selekcijos stacionare vykdyti jų intensyviają selekciją (žydėjimo ir derėjimo stimuliavimas, sėklinių palikuonių tyrimas)	–	2024–2026 m.	VMU kartu su LAMMC
2.2. Selekcinės sėklinės miško bazės priežiūra	2.2.1. Inventorizuoti miško medžių palikuonių bandomuosius želdinius, atnaujinti jų ženklimą ir suprojektuoti ūkines priemones	30 bandomųjų želdinių	2024–2028 m.	VMT, VMU
	2.2.2. Nustatyti bandomuosiuose želdiniuose atskirų šeimų selekcinis indeksus	15 bandomųjų želdinių	2024–2028 m.	VMT kartu su LAMMC
	2.2.3. Naujai įveistose miško sėklinėse miško medžių plantacijose ir klonų rinkiniuose organizuoti žuvusių sodinukų atsodinimą ir Valstybinei miškų tarnybai pateikti patikslintas sodinimo schemas	–	Kasmet iki spalio 15 d.	VMU
	2.2.4. Išauginti sodmenis, atkurti genetinius draustinius, genetinius ir sėklinius medynus ir juos apsaugoti aptveriant	Atsižvelgiant į medžių derėjimą ir suprojektuotas ūkines priemones, ne mažiau kaip 30 ha kasmet	2024–2028 m.	VMU
2.3. Kitos priemonės	2.3.1. Periodiškai teikti informaciją ir siūlymus Valstybinei miškų tarnybai apie sėklinės miško bazės objektų būklę, selekcinę vertę, naujų sėklinės miško bazės objektų atrinkimo ir praradusių selekcinę vertę nurašymo galimybes	–	2024–2028 m.	VMU
3. Bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis				
3.1. Dalyvavimas tarptautinėse organizacijose	3.1.1. Dalyvauti tarptautinės miško medžių genetinių išteklių išsaugojimo programos (EUFORGEN) Genetinių miško medžių išteklių monitoringo grupės ir EUFGIS veikloje, teikti duomenis	Parengtos ir paskelbtos Valstybinės miškų tarnybos interneto svetainėje ir (ar) žiniasklaidoje metinės veiklos ataskaitos	2024–2028 m.	VMT kartu su LAMMC
	3.1.2. Dalyvauti Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio	Parengtos ir	2024–2028 m.	VMT

	organizacijos (FAO) veikloje genetinių miško medžių išteklių klausimais, teikti duomenis	paskelbtos Valstybinės miškų tarnybos interneto svetainėje ir(ar) žiniasklaidoje metinės veiklos ataskaitos		
	3.1.3. Dalyvauti Europos augalų genetinių išteklių bendradarbiavimo programos (ECPGR) darbinių grupių veikloje, teikti duomenis	Parengtos ir paskelbtos Valstybinės miškų tarnybos interneto svetainėje ir (ar) žiniasklaidoje metinės veiklos ataskaitos	2024–2028 m.	VMT
	3.1.4. Dalyvauti tarptautinėje miško genetikų-praktikų tinklo (FGN) veikloje	Parengtos ir paskelbtos Valstybinės miškų tarnybos interneto svetainėje ir (ar) žiniasklaidoje metinės veiklos ataskaitos	2024–2028 m.	VMU, VMT
4. Taikomieji ir moksliniai darbai, seminarai				
4.1. Genetinių miško medžių išteklių atkūrimo, naudojimo ir apsaugos priemonių planavimo ir įgyvendinimo teorinių principų tobulinimas, mokslo darbų rengimas, miško medžių selekcijos ir genetinių išteklių	4.1.1. Organizuoti seminarus Valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos specialistams genetinių miško medžių draustinių, genetinių ir sėklinių medynų išsaugojimo, naudojimo ir atkūrimo klausimais	5 seminarai	2024–2028 m.	VMT, Aplinkos ministerija
	4.1.2. Lietuvos miškuose augančių pagrindinių medžių rūšių miško dauginamosios medžiagos įvežimo iš kitų Europos Sąjungos regionų galimybių ir geografinių ribų nustatymas, atsižvelgiant į aplinkos sąlygas ir klimato kaitos prognozes	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2027 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.3. Paprastosios eglės ir paprastosios pušies miško	Parengta mokslo	2024–2027 m.	Aplinkos

išsaugojimo klausimais ir rezultatų pritaikymas praktikoje	dauginamosios medžiagos kilmės kontrolės sistemos pagal DNR žymenis išbandymas ir kontrolės nuostatų parengimas	darbo ataskaita		ministerija
	4.1.4. Serbinės eglės (<i>Picea omorica</i> (Pančič) Purk.) ir sitkinės eglės (<i>Picea sitchensis</i> (Bong.) Carr.) ekogenetiniai tyrimai ir galimybių auginti Lietuvos miškuose kaip alternatyvos paprastajai eglei (<i>Picea abies</i> (L) H. Karst) įvertinimas	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.5. Bekočio ąžuolo atkūrimo galimybių ir metodų įvertinimas Trako miško bekočio ąžuolo genetiniame draustinyje	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.6. Europinio maumedžio sėklinės miško bazės objektų Lietuvoje genetinės kilmės, įvairovės ir įvaisos rizikos nustatymas pagal DNR žymenis, genetinės įvairovės išsaugojimo rekomendacijų parengimas	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.7. Paprastosios drebulės kilmės rajonų patikslinimas, paprastojo skroblo kilmės rajonų nustatymas pagal DNR žymenis	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.8. Kryžminimų atlikimas karpotojo beržo kryžminimo stacionare ir sibsų šeimų bandomųjų želdinių įveisimas	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.9. Mažalapės liepos ir kitų retųjų lapuočių genofondo įvertinimas ir išsaugojimo priemonių parengimas	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.10. Paprastosios eglės genetinių draustinių ir genetinių medynų tinklo optimizavimas pagal genetinę įvairovę, būklę, populiacijų genetinę struktūrą, remiantis DNR tyrimais, II lygio genetinis monitoringas ir rekomendacijų parengimas	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija
	4.1.11. Paprastojo ąžuolo genetinių draustinių ir genetinių medynų tinklo optimizavimas pagal genetinę įvairovę, būklę, populiacijų genetinę struktūrą, remiantis DNR tyrimais, II lygio genetinis monitoringas ir rekomendacijų parengimas	Parengta mokslo darbo ataskaita	2024–2028 m.	Aplinkos ministerija

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 188602370, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL GENETINIŲ MIŠKO MEDŽIŲ IŠTEKLIŲ IŠSAUGOJIMO IR SELEKCIJOS PLĖTROS PRIEMONIŲ 2024–2028 METAMS SĄRAŠO PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-01-30 Nr. D1-36
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Simonas Gentvilas, Ministras
Sertifikatas išduotas	SIMONAS GENTVILAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-01-30 11:18:08 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-01-30 11:18:23 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-06-29 20:38:19 – 2028-06-27 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, i.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.75.7
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-01-30 15:42:41)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-01-30 15:42:42 DBSIS